

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.2.16>

ZASADY WSPARCIA ADMINISTRACYJNEGO I PRAWNEGO DZIAŁALNOŚCI ORGANÓW ŚCIGANIA

Yury Holodnyk

*kandydat nauk prawnych, docent Katedry Wymiaru Sprawiedliwości w Sprawach Karnych
Państwowego Uniwersytetu Podatkowego Ukrainy (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0009-0000-8051-1473
jurist.slp@gmail.com*

Adnotacja. Na podstawie badania opinii naukowych, nowej doktryny administracyjnej i prawnej oraz analizy ustawodawstwa krajowego i międzynarodowego, w artykule przeanalizowano kluczowe podstawowe zasady wsparcia administracyjnego i prawnego organów ścigania. Biorąc pod uwagę, że w swojej działalności krajowe organy ścigania i ich funkcjonariusze pozostają w stałych relacjach z obywatelami, zauważa się, że nowoczesne zasady prawa administracyjnego powinny odgrywać ważną rolę w tych relacjach i taki jest cel pracy. Autor podkreśla główne międzynarodowe zasady i standardy, które określają treść działań organów ścigania w traktatach międzynarodowych ratyfikowanych przez Ukrainę. Rozważane są nowoczesne zasady działalności organów ścigania. Autor uzasadnia potrzebę wprowadzenia specjalnych zasad prawa administracyjnego do działalności organów ścigania, które są zgodne z krajową doktryną administracyjno-prawną, międzynarodowymi standardami i zasadami oraz stosunkami prawnymi funkcjonariuszy organów ścigania z obywatelami.

Słowa kluczowe: teoria, praktyka, ustawodawstwo, standardy międzynarodowe, prawo administracyjne, relacje, społeczeństwo.

PRINCIPLES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SECURITIES OF THE ACTIVITIES OF LAW ENFORCEMENT BODY

Yury Holodnyk

*Doctor of Law, Associate Professor at the Department of Criminal Justice
State Tax University of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0009-0000-8051-1473
jurist.slp@gmail.com*

Abstract. Based on the research of scientific opinions, the new administrative-legal doctrine, the analysis of domestic and international legislation, the article examines the key fundamentals of administrative-legal support for the activities of law enforcement agencies. Considering the fact that domestic law enforcement agencies and their officials have constant relations with citizens in their activities, it is emphasized that modern principles of administrative law should play an important role in these relations, which is the purpose of the work. The main international principles and standards that determine the content of the activities of law enforcement agencies in international agreements ratified by Ukraine are highlighted. The modern principles of the activity of law enforcement agencies are considered. The need to introduce special principles of administrative law into the activities of law enforcement agencies that correspond to the domestic administrative and legal doctrine, international standards and principles, and legal relations between law enforcement officials and citizens is substantiated.

Key words: theory, practice, legislation, international standards, administrative law, relations, society.

ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Юрій Голодник

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінальної юстиції
Державного податкового університету України (Київ, Україна)
ORCID ID: 0009-0000-8051-1473
jurist.slp@gmail.com*

Анотація. На підставі дослідження наукових думок, нової адміністративно-правової доктрини, аналізу вітчизняного і міжнародного законодавства, у статті розглядаються ключові засадничі засади адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів. Зважаючи на те, що у своїй діяльності вітчизняні правоохоронні органи, їхні посадові особи мають постійні відносини із громадянами, наголошується, що важливу роль у цих відносинах повинні відігравати сучасні принципи адміністративного права, що і є метою роботи. Висвітлюються основні міжнародні принципи і стандарти, які зумовлюють зміст діяльності правоохоронних органів

у міжнародних угодах ратифікованих Україною. Розглянуто сучасні принципи діяльності правоохоронних органів. Обґрунтовується необхідність запровадження спеціальних принципів адміністративного права в діяльність правоохоронних органів, які відповідають вітчизняній адміністративно-правовій доктрині, міжнародним стандартам і принципам, правовідносинам посадових осіб правоохоронних органів з громадянами.

Ключові слова: теорія, практика, законодавство, міжнародні стандарти, адміністративне право, відносини, суспільство.

Постановка проблеми. Складно уявити організацію і діяльність будь-якого органу державної влади, який би, незалежно від мети і завдань не керувався основними засадничими ідеями, які визначають напрями і правові механізми правового регулювання суспільних відносин. Це в повній мірі відноситься і до правоохоронних органів нашої держави, які у своїй повсякденній діяльності керуються загальними, закріпленими в Конституції України та спеціальними принципами адміністративного права, орієнтованими на дотримання прав і свобод громадян, забезпечення гарантій їх ефективної реалізації та захисту із врахуванням фундаментальних цінностей свободи, верховенства права та законності. Саме принципи адміністративного права, що деталізуються у спеціальних вітчизняних законодавчих актах та міжнародних угодах забезпечують практичну організацію і визначають діяльність правоохоронного органу, їхніх посадових осіб. Важливу роль у правовідносинах між громадянами та правоохоронними органами відіграють міжнародні нормативно-правові акти, де принципи захисту прав людини є основоположними в діяльності правоохоронця.

Водночас, постійний розвиток суспільних відносин, який є динамічним, впливає на визначення місця і ролі принципів адміністративного права в адміністративно-правовому забезпеченні діяльності правоохоронних органів, що потребує нових поглядів щодо спеціальних принципів адміністративного права, орієнтованого на міжнародні принципи і стандарти, що і визначає мету цієї роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню основних засад присвячено значна кількість праць науковців різних галузевих наук, наприклад,

В. Авер'янова, В. Голунька, О. Гулак, Р. Калюжного, В. Колпакова, Т. Коломоець, О. Коротун, О. Світличного, С. Стеценка та багатьох інших. Проте багато питань, пов'язаних із принципами адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів є недослідженими, що й обумовлює актуальність цієї статті.

Метою статті є узагальнення науково-теоретичних підходів до характеристики принципів адміністративного права та обґрунтування необхідності запровадження міжнародних принципів в діяльність правоохоронних органів.

Основним методом наукової роботи є метод правового аналізу, використання якого дало змогу визначити в контексті цілісного представлення знань про принципи адміністративного права, шляхом аналізу консеквенцій: 1) теорія права, 2) принципи права, 3) загальні принципи, 4) принципи адміністративного права. Зосереджена увага на методологічному значенні філософських, теоретичних положень, зв'язках із загальною правовою доктриною адміністративного права, принципами і стандартами міжнародного права; забезпеченні урахування загальних принципів та спеціальних принципів адміністративного права у нормативно-правових актах; обґрунтуванні необхідності запровадження спеціальних принципів в діяльність правоохоронних органів. Доведено, що досліджені і запропоновані принципи адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів відповідають вітчизняній адміністративно-правовій доктрині, міжнародним стандартам і принципам, правовідносинам посадових осіб правоохоронних органів із громадянами. Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що теоретичні положення та висновки можуть стати основою для подальших наукових досліджень оновлення доктринальних засад українського адміністративного права.

Виклад основного матеріалу. У загальній теорії права принципи права розглядаються як першоджерело, основоположні ціннісні керовані орієнтири, вихідні положення, які характеризують зміст права, його суть та призначення в регулюванні суспільних відносин.

Будь-які принципи, у тому числі і принципи права, є продуктом людської діяльності, результатом якої вони виступають й інтереси якої вони задовольняють. Принципи є соціальними явищами, як за джерелом виникнення, так і за змістом: їх виникнення зумовлюється потребами суспільного розвитку і в них відображаються закономірності суспільного життя. Головними джерелами цих принципів є політика, економіка, мораль, ідеологія, соціальне життя [Колодій, 2012:42].

Якщо проаналізувати вітчизняні законодавчі акти, зокрема, Основний закон України, то в ньому ми знайдемо головні джерела принципів права адміністративного права. Зокрема, що загальні принципи мають фундаментальне значення для всієї галузі адміністративного права. Вони виявляються й деталізуються в галузевих принципах адміністративного права, які, у свою чергу, поділяються на основні принципи та принципи формування й функціонування його окремих інститутів (наприклад, принципи державної служби, принципи адміністративної відповідальності, принципи адміністративної процедури тощо) [Забарний, 2001:15].

Зважаючи на те, що у своїй діяльності правоохоронці мають постійні відносини із громадянами, важливу роль у цих відносинах повинні відігравати сучасні принципи адміністративного права. На важливу роль українського адміністративного права та його принципів у світлі євроінтеграційних вимог, акцентував свою увагу академік В. Авер'янов, який, зазначав, що важливим напрямом розвитку нової адміністративно-правової доктрини є переосмислення принципів адміністративного права, саме завдяки своїм принципам

адміністративне право в Європі однозначно орієнтоване на права та інтереси людей. Єдино можливим шляхом забезпечення принципу верховенства права в сфері адміністративно-правового регулювання слід визнати рішучий перехід до людиноцентристської ідеології [Авер'янов, 2001:5].

Для окреслення принципів адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності правоохоронних органів ми повинні врахувати не тільки здобутки вчених правознавців, але й звернути увагу на чинне вітчизняне законодавство, яке регулює відносини правоохоронних органів.

Щодо принципів, які діють у законодавчих актах, перш за все звернемо увагу на принципи діяльності Національної поліції України, як провідного правоохоронного органу, у розділі II Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII, закріплено такі основні принципи: 1) верховенство права; 2) дотримання прав і свобод людини; 3) законність; 4) відкритість та прозорість; 5) політична нейтральність; 6) взаємодія з населенням на засадах партнерства; 7) безперервність [Закон: 2015].

В цілому наведені принципи відображають основні і керівні засади діяльності правоохоронців, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності. Проте вони не в повній мірі можуть забезпечити значний масив принципів керівних ідей, що лежать у площині діяльності правоохоронних органів. Ми вважаємо, що у своїй повсякденній діяльності посадові особи правоохоронних органів України повинні керуватися й іншими основними засадами, які відповідають умовам сьогодення.

На цій підставі пропонуємо доповнити основоположні принципи діяльності будь-якого правоохоронного органу, зокрема, такими спеціальними принципами як: принцип забезпечення довіри; принцип забезпечення прав людини; принцип забезпечення доступу до інформаційних технологій; принцип забезпечення конфіденційності інформації. Дослідимо кожен із наведених принципів.

Принцип забезпечення довіри є одним із основоположних у відносинах між громадянами і правоохоронними органами.

О. Проневич аналізуючи довіру населення як критерій оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів, розглядає довіру як свого роду емоційний фон ефективної взаємодії правоохоронних органів і населення. Довіра до правоохоронних органів є особливим позитивним ставленням індивідів і різних соціальних груп, що характеризується в емоційному й інтелектуальному аспекті переконаністю у високій мірі передбачуваності сприятливої поведінки і дій. Об'єктивною передумовою надання довіри населення правоохоронним органам є задоволеність їхньою діяльністю [Проневич, 2015: 227].

Наведені думки свідчать, що принцип довіри суспільства до роботи правоохоронних органів є одним із найбільш чутливих і болючих. Зокрема, за результатами досліджень проведених у 2013–2020 роках, у Харківській області в цілому 37,6% опитаних довіряють Національній поліції (серед яких 12,8% довіряють повністю, а 24,8% певною мірою), баланс довіри (різниця між відсотком тих, хто довіряє і тих, хто не довіряє) покращився і у 2020 році становить –7,3. Порівняно з 2019 роком довіра збільшилась на 3% (у 2019 довіра становила 34,1%, баланс довіри –12,7). У м. Харків поліції довіряють 34% опитаних (серед яких 14,2% довіряють повністю, а 19,8% певною мірою), баланс довіри по м. Харків становить –15,6. Порівняно з 2019 роком довіра збільшилась на 2% (у 2019 довіра становила 31,8%, баланс довіри –16,8). У районах Харківської області поліції довіряють 43,4% опитаних (серед яких 10,4% довіряють повністю, а 33% певною мірою), баланс довіри по районах Харківської області у 2020 році став позитивним і становить +6,4. Порівняно з 2019 роком довіра збільшилась на 6,5% (у 2019 довіра становила 36,9%, баланс довіри –7,4) [Сердюк, 2020:58].

Розуміючи існуючу проблемність, питання «довіри» громадян до роботи правоохоронних органів визначається в окремих нормативних актах як основний критерій оцінювання ефективності їх роботи. На це вказує частина третя ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію», де зазначено, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Принцип довіри відповідає конституційно-правовим засадам. М. Козюбра вважає, що однією із найважливіших складових верховенства права та правової держави є принцип правової безпеки і захисту довіри громадянина до надійності свого правового становища. Він має бути впевненим, що його правове становище залишатиметься стабільним і в майбутньому не погіршуватиметься. Саме на це спрямований принцип «закон зворотної сили не має» (*lex ad praeterian non valet*), який був сформульований ще давньоримськими юристами на протидію сваволі законодавця, який надавав зворотної сили законам, що погіршували становище людей, карали їх за дії, які на час вчинення визнавалися законними. Мета цього принципу – поставити заслін ущемленню прав і свобод людини з боку влади. Така його спрямованість робить названий принцип важливою гарантією безпеки людини, її довіри до держави [Козюбра, 2007:7].

Принцип довіри відповідає Кодексу поведінки посадових осіб у підтриманні правопорядку, затвердженого Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 34/169 від 17.12. 1979 р., в якому наголошено, що при виконанні своїх обов'язків посадові особи з підтримання правопорядку: поважають та захищають людську гідність та підтримують та захищають права людини по відношенню до всіх осіб; можуть застосовувати силу лише у разі крайньої необхідності й у тій мірі, якою це потрібно виконання їх обов'язків; забезпечують повну охорону здоров'я затриманих ними осіб та, зокрема, вживають негайних заходів щодо забезпечення надання медичної допомоги у разі потреби; не здійснюють будь-які акти корупції, всіляко перешкоджають будь-яким таким актам та борються з ними; використовуючи всі свої можливості, вони також запобігають і всіляко перешкоджають усім таким порушенням [Резолюція, 1979].

Принцип забезпечення прав людини правоохоронними органами, означає, що держава гарантує забезпечити права і свободи людини відповідно до принципів і стандартів закріплених у вітчизняних та міжнародних нормативних актах.

П. Рабінович визначає, що забезпечення прав і свобод людини передбачає три елементи (напрями) державної діяльності щодо створення умов для здійснення прав і свобод людини: 1) сприяння реалізації прав і свобод (шляхом позитивного впливу формування їх загальносоціальних гарантій); 2) охорону прав і свобод (шляхом уживання заходів, зокрема юридичних, для профілактики порушень прав і свобод);

3) захист прав і свобод людини (відновлення порушення правомірного стану, притягнення порушників до юридичної відповідальності) [Рабінович, 1995:18].

Вищенаведена думка впливають зі змісту положень Конституції України, відповідно до якої: Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст. 3); Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст.19); Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (ст. 21); Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, неадекватному або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню (ст. 28); Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом (ст. 29); Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень (ст. 56) [Конституції України, 1996].

При цьому слід зазначити, що серед державних органів, на які покладено обов'язок здійснення заходів щодо забезпечення конституційних прав і свобод громадян, важливе місце відводиться Національній поліції. Вона, порівняно з іншими правоохоронними структурами, вирішує найбільше питань, пов'язаних із забезпеченням прав і свобод людини. На цю структуру покладаються функції: захисту прав і свобод громадян від протиправних посягань, забезпечення громадської безпеки [Криштанович, 2013:37].

Принцип забезпечення прав людини правоохоронними органами, також впливає із Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950 р., яка має на меті забезпечити загальне та ефективне визнання і додержання проголошених у ній прав правоохоронними органами, а саме: зобов'язання поважати права людини; право на життя; заборона катування; право на свободу та особисту недоторканність; право на справедливий суд; ніякого покарання без закону; право на ефективний засіб правового захисту [Конвенція:1950].

Принцип забезпечення доступу до інформаційних технологій в діяльності правоохоронних органів має важливе практичне значення, надає можливість здійснювати попередження вчинення проступків, оперативно реагувати на всі правопорушення й інші негативні дії осіб, які порушують встановлений в державі правопорядок.

Ефективність боротьби з правопорушеннями, і перш за все з кримінальними правопорушеннями, в значній мірі залежить від інформаційного забезпечення діяльності правоохоронних органів. Водночас фахівці звертають увагу, що працівники правоохоронних органів не в повному обсязі використовують впроваджені інформаційні системи, а в умовах проведення реформи в правоохоронній сфері постала проблема простоювання і загублення наявних систем, які довели свою ефективність в практичній діяльності [Перепелиця, Володько, 2016: 84].

Серед головних завдань інформатизації правоохоронної діяльності на сучасному етапі розвитку системи правоохоронних органів в Україні є: створення і сприяння нагромадженню інформації в базах даних за всіма напрямками діяльності правоохоронних органів; забезпечення оперативного доступу користувачів до баз даних безпосередньо з робочих місць правоохоронців; використання аналітичних методів обробки інформації, ресурсів невідомчих інформаційних систем для забезпечення правоохоронної діяльності багатовидовою інформацією; визначення перспективних напрямів і тенденцій розвитку сучасної злочинності; адаптація наявних положень тактики і методики розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах інформатизації; розробка, впровадження та використання спеціального програмного забезпечення [Подобний, Слатвінська, 2021:182].

Принцип забезпечення доступу до інформаційних технологій в діяльності правоохоронних органів, має безпосереднє відношення до принципу забезпечення конфіденційності в діяльності правоохоронних органів.

Принцип забезпечення конфіденційності інформації в діяльності правоохоронних органів. Цей принцип має відношення до повсякденної діяльності правоохоронців, які постійно стикаються із різного виду злочинними діями, особливе місце серед яких займають злочини, що принижують людську гідність (нанесення умисних тяжких тілесних ушкоджень, мордування, катування, насильництво, розбещення неповнолітніх, згалтування тощо), тому розголошення такої інформації правоохоронними органами, їхніми посадовими

особами, яку вони отримали під час своєї діяльності, може бути розголошена у виключних випадках, при здійсненні слідства, під час розгляду справи в суді, в інших випадках забезпечення конфіденційності інформації, є порушення прав та свобод людини з боку правоохоронців.

Відповідно до Звіту Національної поліції України про результати роботи у 2021 році лише цими органами щорічно розглядається більше ніж 120 тис. звернень громадян, з яких: більше 40 тис. заяв щодо надання публічної інформації про їх діяльність (30%), 75 тис. клопотань учасників провадження у кримінальних справах та справах про адміністративні правопорушення (63%), 5 тис. скарг на діяльність посадових осіб Національної поліції (7%) [Звіт, 2021].

На думку О. Світличного, слід врахувати цінність інформації, яка може впливати не тільки на поведінку людей, але й на прийняття рішень, а також впливати на управлінські процеси. Тому слід говорити про достовірність інформації, її «фактаж» та вплив такої інформації на соціум. Одну і ту саму інформацію, ми можемо сприймати по-різному. По-перше цінність інформації залежить від суб'єкта, який розповсюджує інформацію. По-друге, від суб'єкта, який сприймає інформацію. По-третє, важливим є питання способу та засобів розповсюдження інформації [Світличний, 2017:91]. Вчений вважає, що при наданні інформації правоохоронні органи, по-перше, повинні дотримуватися принципу захисту особи від втручання в її особисте та сімейне життя. По-друге, слід враховувати, що інформація з обмеженим доступом є конфіденційною. Тому, соціально значуща правова інформація повинна надаватися громадянам через державні або офіційні засоби інформації, відповідним суб'єктом владних повноважень, який спираючись на юридичні факти є гарантом її достовірності. В іншому випадку, суб'єкт владних повноважень, який розповсюдив інформацію, яка не є достовірною, повинен нести відповідальність [Світличний, 2017:91].

Актуальність проблеми підсилюється тим, що значна поширеність порушень прав представників вразливих груп, дискримінація їх за ознакою здоров'я та соціального статусу спричиняє глобальні негативні наслідки для суспільства в цілому. Це правові наслідки (порушуються принципи верховенства права, законності, нівелюються ознаки правової держави), медичні (негативний вплив на ефективність боротьби з поширенням наркоманії, ВІЛ-інфекції та інших супутніх небезпечних хвороб), політичні (дискримінація вразливих груп негативно впливає на міжнародний імідж держави), соціально-демографічні, економічні тощо. Таким чином, порушення прав наркозалежних осіб та представників комерційного сексу з боку правоохоронних органів, на нашу думку, мають викликати особливу увагу та занепокоєння з боку як органів державної влади, так і суспільства в цілому, адже вони, окрім іншого, відображають загальну ситуацію із дотриманням прав людини у державі [Аналітичний звіт, 2016:8].

Безпосередньо забезпечення принципу конфіденційності інформації в діяльності правоохоронних органів стосуються такі документи: Кодекс поведінки посадових органів правопорядку ООН від 17.12.1979 р. № 34/169, в ст. 4 якого наголошено, що відомості конфіденційного характеру, одержувані посадовими особами щодо підтримання правопорядку, зберігаються в таємниці, якщо виконання обов'язків чи вимоги правосуддя не вимагають іншого [Кодекс поведінки, 1979]; Європейський кодекс поліцейської етики, викладений у Рекомендації Rec (2001)10 Комітету міністрів державам-членам Ради Європи від 19.09.2001 р.: поліція не повинна порушувати прав кожної людини на повагу до її приватного життя, за винятком випадків абсолютної необхідності і лише для досягнення законних цілей; збір, зберігання і використання поліцією даних особистого характеру мають відповідати міжнародним принципам захисту даних і, зокрема, обмежуватися тим, що необхідно для досягнення законних, справедливих і конкретних цілей; поліція має забезпечувати необхідну підтримку, допомогу та інформацію для жертв злочинів без будь-якої дискримінації [Європейський кодекс, 2021];

Декларація про поліцію, затверджена Резолюцією Парламентської асамблеї Ради Європи № 6908.05.1979р.: поліцейський повинен зберігати таємницю всіх секретних матеріалів, що потрапляють у поле його уваги, якщо виконання обов'язків чи правові норми не наказують іншого [Резолюція Ради Європи, 1979].

Висновки. Таким чином, досліджені та детально обґрунтовані принципи:

забезпечення довіри; забезпечення прав людини; забезпечення доступу до інформаційних технологій; забезпечення конфіденційності інформації, відповідають вітчизняній адміністративно-правовій доктрині, міжнародним стандартам і принципам, правовідносинам посадових осіб правоохоронних органів із громадянами, є методичною основою подальших наукових розвідок та запровадження їх діяльність правоохоронних органів.

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В. Оновлення доктринальних засад українського адміністративного права та його принципів у світлі євроінтеграційних вимог. *Право України*. 2010. № 3. С. 4-16.
2. Адміністративне право: навчальний посібник. Г.Г. Забарний та ін. Київ, 2001. 137 с.
3. Дотримання прав вразливих груп населення (наркозалежні та працівники комерційного сексу) у діяльності правоохоронних органів: аналітичний звіт. Київ, Експертний центр з прав людини. 2016. 96 с.
4. Європейський кодекс поліцейської етики, викладений у Рекомендації Rec (2001)10 Комітету міністрів державам-членам Ради Європи від 19.09.2001 р. URL: https://hrea.org/wp-content/uploads/2021/02/Recommendation-Rec200110_European-Code-of-Police-Ethics_Ukrainian.pdf (дата звернення 19.04.2023).
5. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2021 році. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2021/Zvit_NPU_2021.pdf (дата звернення 19.04.2023).

6. Козюбра М.І. Принципи верховенства права і правової держави: єдність основних вимог. *Наукові записки. Юридичні науки*. 2007. Т. 64. С. 3–9.
7. Кодекс поведінки посадових осіб органів правопорядку: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 17.12.1979 р. №34/169. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU79004R?an=1> (дата звернення 20.04.2023).
8. Криштанович М. Діяльність ОВС щодо захисту прав і свобод людини як важлива умова забезпечення національної безпеки України. *Науковий вісник*. 2013. Вип. 12. С. 34–38.
9. Колодій А.М. Принципи права: генеза, поняття, класифікація та реалізація. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 42–46.
10. Перепелиця М.М., Володько А.Г. Порядок формування інформаційних пошукових систем у системі МВС. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2016. № 2. С. 75–85.
11. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР/ Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
12. Подобний О.О., Слатвінська В.М. Основні завдання інформатизації правоохоронної діяльності *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 9. С. 180–182. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/43> (дата звернення 19.04.2023).
13. Прієшкіна О. В. Забезпечення прав людини в Україні: стан та перспективи. *Наукові записки. Юридичні науки*. 2017. Т. 200. С. 109–114.
14. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII/ Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
15. Проневич О.С. Довіра населення як критерій оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів. *Форум права*. 2015. № 4. С. 225–231. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2015_4_41.pdf (дата звернення 19.04.2023).
16. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. № 475/97-ВР/ Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263.
17. Публічна безпека та довіра до правоохоронних органів 2020: за результатами досліджень 2013–2020 років, проведених у Харківській області: монографія. О.О. Сердюк та ін. Харків: НУВС, 2020. 346 с.
18. Рабинович П.М. Проблеми юридичного забезпечення прав людини (загальнотеоретичний аспект). *Український часопис прав людини*. 1995. №2. С. 16–23.
19. Резолюція 690 (1979) про прийняття Декларації про поліцію: прийнята Парламентською Асамблеєю 8 травня 1979 року. URL: [http://hrlibrary.umn.edu/euro/RRes690\(1979\).html](http://hrlibrary.umn.edu/euro/RRes690(1979).html) (дата звернення 20.04.2023).
20. Світличний О.П. Надання правової інформації суб'єктом владних повноважень. *Публічне право*. 2017. №3. С. 88–94.

References:

1. Averianov V. (2010). Updating the doctrinal foundations of Ukrainian administrative law and its principles in the light of European integration requirements. [Onovlennia doktrynalnykh zasad ukrainskoho administratyvnoho prava ta yoho pryntsyviv u svitli yevrointehratsiinykh vymoh]. *Law of Ukraine*. No. 3. P. 4–16. [in Ukrainian].
2. *Administratyvne pravo: navchalnyi posibnyk* (2001). H.H. Zabarnyi ta in. [Administrative law: study guide H.G. Zabarny et al. Kyiv. 137 p.]. [in Ukrainian].
3. Dotrymannia prav vrazlyvykh hrup naselennia (narkozalezni ta pratsivnyky komertsii noho seksu) u diialnosti pravookhoronnykh orhaniv: analitnyi zvit. (2016). [Respecting the rights of vulnerable population groups (drug addicts and workers commercial sex) in the activities of law enforcement agencies: an analytical report]. Kyiv, Expert Center on Human Rights. 96 p. [in Ukrainian].
4. Yevropeyskyi kodeks politseiskoi etyky, vykladeny u Rekomendatsii Rec (2001)10 Komitetu ministriv derzhavam-chlenam Rady Yevropy vid 19.09.2001 r. [The European Code of Police Ethics set out in Recommendation Rec 10 of the Committee of Ministers to the member states of the Council of Europe dated September 19]. URL: https://hrea.org/wp-content/uploads/2021/02/Recommendation-Rec200110_European-Code-of-Police-Ethics_Ukrainian.pdf (in France).
5. Zvit Natsionalnoi politsii Ukrainy pro rezultaty roboty u 2021 rotsi (2021). [Report of the National Police of Ukraine on the results of work in 2021. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2021/Zvit_NPU_2021.pdf [in Ukrainian].
6. Koziubra M.I. (2007). Pryntsyvy verkhovenstva prava i pravovoi derzhavy: yednist osnovnykh vymoh. *Naukovi zapysky. Yurydychni nauky*. [The principles of the rule of law and the rule of law: the unity of the main ones requirements Proceedings. Vol. 64. *Legal Sciences*. P. 3–9. [in Ukraine].
7. Kodeks povedinky posadovykh osib orhaniv pravoporiadku (1979): Rezoliutsiia Heneralnoi Asamblei OON vid 17.12.1979 r. №34/169. [Code of conduct for law enforcement officials: Resolution of the General Assembly of the UN dated 17.12.1979. No. 34/169]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU79004R?an=1> (in USA).
8. Kryshchanovych M. (2013). Diialnist OVS shchodo zakhystu prav i svobod liudyny yak vazhlyva umova zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy. [The activity of the OBS regarding the protection of human rights and freedoms as importanta condition for ensuring the national security of Ukraine. *Scientific Bulletin*. Issue 12 P. 34–38. [in Ukrainian].
9. Kolodii A.M. (2012). Pryntsyvy prava: heneza, poniattia, klasyfikatsiia ta realizatsiia. [Principles of law: genesis, concept, classification and implementation. *Almanac of law*. Issue 3. P. 42–46. [in Ukrainian].
10. Perepelytsia M.M., Volodko A.H. (2016). Poriadok formuvannia informatsiinykh poshukovykh system u systemi MVS. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. [The order of formation of information search engines in the MIA system. *Kharkiv National Gazette University of Internal Affairs*. No. 2. P. 75–85. [in Ukrainian].

11. Konstytutsiia Ukrainy (1996): Zakon Ukrainy № 254k/96-VR/ [Constitution of Ukraine Law of Ukraine dated 28.06. No. 254k/96-VR/ Verkhovna Rada of Ukraine. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1996. No. 30. Art. 141. [in Ukrainian].
12. Podobnyi O.O., Slatvinska V.M. (2021). Osnovni zavdannia informatyzatsii pravookhoronnoi diialnosti Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal. [The main tasks of informatization law enforcement activity. *Legal scientific electronic journal*. No. 9. P. 180–182. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/43> [in Ukrainian].
13. Priieshkina O.V. (2017). Zabezpechennia prav liudyny v Ukraini: stan ta perspektyvy. [Ensuring human rights in Ukraine: state and prospects. Proceedings. *Legal sciences*. Vol. 200. P. 109–114. [in Ukrainian].
14. Pro Natsionalnu politsiuu (2015): Zakon Ukrainy № 580-VIII. [On the National Police: Law of Ukraine dated July 2. No. 580-VIII/ Verkhovna Rada of Ukraine. *Verkhovna Rada information*. No. 40–41. Art. 379. [in Ukrainian].
15. Pronevych O.S. (2015). Dovira naseleння yak kryterii otsiniuvannia efektyvnosti diialnosti pravookhoronnykh orhaniv. [Public trust as a criterion for evaluating efficiency activities of law enforcement agencies. *Law forum*. No. 4. P. 225–231. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2015_4_41.pdf [in Ukrainian].
16. Pro ratyfikatsiiu Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod 1950 roku, Pershoho protokolu ta protokoliv № 2, 4, 7 ta 11 do Konventsii (1997): Zakon Ukrainy № 475/97-VR/[On the ratification of the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 1950, the First Protocol and Protocols Nos. 2, 4, 7 and 11 to the Convention Law of Ukraine dated July. No. 475/97-VR/Verkhovna Rada of Ukraine. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. No. 40. Art. 263. [in Ukrainian].
17. Publichna bezpeka ta dovira do pravookhoronnykh orhaniv 2020 (2020) za rezultatamy doslidzhen 2013-2020 rokov, provedenykh u Kharkivskii oblasti: monohrafiia. O.O. Serdiuk ta in. Kharkiv: NUVS, 346 s. [Public Safety and Trust in Law Enforcement 2020: Results of 2013–2020 research conducted in the Kharkiv region: monograph. O.O. Serdyuk et al. Kharkiv: NUVS, 2020. 346 p. [in Ukrainian].
18. Rabynovych P.M. (1995). Problemy yurydychnoho zabezpechennia prav liudyny (zahalnoteoretychnyi aspekt). Ukrainskyi chasopys prav liudyny. [Problems of legal protection of human rights (general theoretical aspect). *Ukrainian journal of human rights*. No. 2. WITH. P. 16–23. [in Ukrainian].
19. Rezoliutsiia 690 (1979) pro pryiniattia Deklaratsii pro politsiuu: pryiniata Parlamentskoiu Asambleieiu 8 travnia 1979 r. Resolution 690 on the adoption of the Declaration on the Police: adopted by the Parliamentary Assembly on 8 May 1979. URL: [http://hrlibrary.umn.edu/russian/euro/RRes690\(1979\).html](http://hrlibrary.umn.edu/russian/euro/RRes690(1979).html) (in France).
20. Svitlychnyi O.P. (2017). Nadannia pravovoi informatsii subiektom vladnykh povnovazhen. [Provision of legal information by a subject of authority. *Public law*. No. 3. P. 88–94. [in Ukrainian].